

Natuurtoets

BAVO-terrein Noordwijkerhout

Onderzoek naar beschermde natuurwaarden en
toetsing aan de Flora- en faunawet

projectnr. 189066
concept
juli 2009

Opdrachtgever

Parnassia Bavo groep

datum vrijgave

22-07-09

beschrijving

concept

goedkeuring

M. Braad

vrijgave

R. van Trigt

projectnr. 189066
juli 2009
concept

Natuurtoets
BAVO-terrein
Gemeente Noordwijkerhout

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	4
1.3	Werkwijze	4
1.4	Leeswijzer	5
2	Gebiedsbeschrijving	6
2.1	Huidige gebiedskenmerken	6
2.2	Bureaustudie natuurwaarden	7
2.3	Veldbezoek	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.4	Waargenomen en te verwachten beschermde soorten	15
2.5	Conclusies natuurwaarden	15
3	Toetsing effecten planontwikkeling	17
3.1	Beschrijving maatregelen	17
3.2	Effecten op natuurwaarden	17
3.2.1	Vogels	18
3.2.2	Zoogdieren	19
3.2.3	Amfibieën	20
3.2.4	Flora	20
3.2.5	Vissen	21
3.2.6	Overig beschermde soorten	21
4	Conclusies en aanbevelingen	22
3.3	Conclusie	22
3.4	Aanvullend onderzoek naar vleermuizen	22
3.5	Zorgplicht	23
3.6	Tot slot	24
4	Literatuur	25
Bijlagen		
Bijlage 1	Wettelijk Kader	

projectnr. 189066
juli 2009
concept

Natuurtoets
BAVO-terrein
Gemeente Noordwijkerhout

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Parnassia Bavo groep is voornemens, samen met de gemeente Noordwijkerhout en de twee zorginstellingen Rivierduinen en Raamwerk, woningbouw en herontwikkeling te realiseren. Een aantal gebouwen in het plangebied dienen hiervoor gesloopt te worden. De herontwikkeling en woningbouw wijkt af van het vigerende bestemmingsplan, waardoor er een vrijstellingsprocedure ex. artikel 19. lid 2 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening doorlopen moet worden om goedkeuring te krijgen voor de wijziging. Hiervoor is een ruimtelijke onderbouwing noodzakelijk. In het kader van de ruimtelijke onderbouwing is deze natuurtoets opgesteld.

Vanuit de huidige natuurwetgeving is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van de in het plangebied mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden, met als doel dat aan deze waarden zo min mogelijk schade wordt toegebracht. Indien schade aan beschermde soorten niet te voorkomen is, is mogelijk een ontheffing ex. art. 75 van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor algemeen voorkomende soorten een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Wel blijft de algemene zorgplicht van kracht (zie bijlage 1 voor Wettelijk Kader).

In 2003 heeft er een ecologisch onderzoek plaatsgevonden in een deel van het plangebied door RBOI. Dit document wordt als achtergrond rapport gebruikt bij de huidige natuurtoets.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of een Natura 2000-gebied. Op 2 kilometer afstand ligt het Natura 2000-gebied Kennemerland-Zuid en op ca 500 meter afstand ligt de EHS. De invloedzone van de effecten van de voorgenomen ingreep reikt niet tot de grens van de beschermde gebieden, hierdoor is er geen sprake van externe werking. Binnen deze natuurtoets wordt niet nader ingegaan op de mogelijke (negatieve) effecten op de omliggende beschermde gebieden. De voorliggende toets geeft inzicht in de voorkomende en de te verwachten beschermde natuurwaarden in het plangebied. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Ligging plangebied (rood kader) (bron: Google maps).

1.2 Doel

Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen werkzaamheden in het kader van de herontwikkeling van het plangebied in de gemeente Noordwijkerhout met de huidige Flora- en faunawet en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Flora- en faunawet op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep op de (strikt) beschermde soorten in het plangebied?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen:

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek, het ecologische onderzoek van RBOI (2003) en verspreidingsatlassen is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het plangebied voorkomen. Hierbij is o.a. gebruik gemaakt van het natuurloket, raven-site en waarneming.nl.

Stap 2. Veldbezoek

Na het bureauonderzoek is eenmaal een veldbezoek aan het plangebied en de omgeving gebracht. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikte habitat biedt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek en beleidsverkenning

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de effecten op beschermde soorten als gevolg van vernietiging, verstoring of versnippering beschreven. Voor de beschreven negatieve effecten worden verzachtende (mitigerende) maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 is vastgesteld of er sprake is van overtredingen van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet, en of voor deze overtreding een ontheffing ex artikel 75 van deze wet moet worden aangevraagd. Het rapport wordt afgerond met aanbevelingen voor vervolgstappen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de resultaten beschreven van de uitgevoerde natuurtoets. Hier komt de bureaustudie en het verkennend veldbezoek aan de orde. Hoofdstuk 3 beschrijft de voorgenomen werkzaamheden en de effecten op de aangetroffen natuurwaarden. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de effecten op beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied. In hoofdstuk 4 staan tenslotte de conclusies en aanbevelingen van het voorliggende onderzoek.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Huidige gebiedskenmerken

Het plangebied vormt een groene overgang tussen het dicht bebouwde stedelijk gebied van Noordwijkerhout naar de open agrarische gronden in het noordelijk deel van de Noordzijdepolder. Het plangebied is opgebouwd uit bebouwing (zorginstellingen, zorgfuncties en woningen), Engelse tuin, bos en bomenlanen, kinderboerderij, natuurspeeltuin, begraafplaats en (paarden-)stallen met aanliggende weilanden.

Het plangebied is opgedeeld in vier deelgebieden op basis van gelijkwaardige ecotopen. De deelgebieden zijn weergegeven in figuur 2.

Figuur 2: Plangebied met de vier deelgebieden in Noordwijkerhout (bron: Google maps).
1: Bebouwing met struweel, 2: Bos, bosranden en weilanden, 3: Engelse tuin, 4: Gazon en ruigte met bomen.

2.2 Bureaustudie natuurwaarden

Het plangebied is gelegen in kilometerhok X:093/Y:475 (zie figuur 3).
De resultaten van het Natuurloket zijn in tabel 1 samengevat.

Figuur 3: Kilometerhok :093/Y:476 waarbinnen het plangebied is gelegen (bron: natuurloket.nl).

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat binnen het betreffende kilometerhok twee beschermde soorten en 6 strikt beschermde soorten voorkomen en een achttal rode lijstsoorten (bedreigde dier- en plantensoorten).

Tabel 1. Resultaten van het Natuurloket betreffende kilometerhok X:093/Y:475.

Soortgroepen	Volledigheid*	FF-wet 1	FF-wet 2/3	Rode Lijst	Actualiteit**
Vaatplanten	goed	1	6	3	1991-2007
Paddenstoelen	slecht			5	1992-2007
Zoogdieren	niet				1997-2007
Broedvogels	niet				1996-2007
Watervogels	niet				1996-2007
Reptielen	niet				1992-2007
Amfibieën	slecht	1			1992-2007
Vissen	niet				1992-2007
Dagvlinders	redelijk				1998-2008
Libellen	niet				1993-2007

* Hiermee wordt aangegeven of een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. ** Per soortgroep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Broekhuizen et al., 1992) en amfibieën (www.RAVON.nl).

Uit het Natuurloket komt naar voren dat er strikt beschermde vaatplanten voorkomen in het plangebied. Uit het onderzoek van RBOI (2003) blijkt dat beschermde plantensoorten voorkomen op de begraafplaats en de Engelse tuin. Het gaat om de soorten grote kaardenbol, gewone vogelmelk, kleine maagdenpalm, tongvaren, zwanebloem, grote keverorchis en brede wespenorchis.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen. De resultaten zijn opgenomen in tabel 2 van paragraaf 2.4.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in de omgeving van het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van veldbezoeken is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

2.3 Veldbezoek

Het plangebied is op 26 juni 2009 bezocht door een deskundig ecooloog van Oranjewoud. Tijdens het veldbezoek is de begrenzing en gebiedsindeling van de vier deelgebieden, zoals aangegeven in figuur 2, aangehouden. Elk deelgebied heeft specifieke kenmerken met betrekking tot de inrichting en de daarbij behorende biotopen en soorten. In de onderstaande alinea's worden deze kenmerken per deelgebied besproken.

Deelgebied 1:

Dit deelgebied is niet onderzocht tijdens de eerdere inventarisatie welke is uitgevoerd door het RBOI in augustus 2003. Het gebied kenmerkt zich voornamelijk door de afwisseling van woningen, struweel, bosschages en watergangen.

In het deelgebied komen vier biotopen voor: bebouwing, gazon met struweel, watergangen en struweel en bosplantsoen.

Bebouwing (woonwijk)

Het grootste gedeelte van deelgebied 1 bestaat uit woningen met aansluitend kleine tuinen of openbaar groen (gazon). Het betreft voornamelijk gecultiveerde beplanting. De struiken en bomen in de borders en achtertuinen vormen een geschikt broed- en foerageerbiotoop voor algemeen voorkomende vogels. Tijdens het veldbezoek zijn merel, koolmees, pimpelmees, ekster, houtduif en huismus waargenomen. Tevens vormen de tuinen een geschikt biotoop voor kleine zoogdieren zoals de egel en algemene muis- en spitsmuissorten. Aan de oostzijde staat momenteel een leeg staand schoolgebouw, dit gebouw wordt gesloopt. Het gebouw is onderzocht op geschiktheid voor vleermuizen. Het schoolgebouw vormt geen geschikt biotoop voor vleermuizen doordat geen holle ruimtes en kieren in de muren aanwezig zijn. Ook voldoen de dakgoten en de nok van het dak niet aan de eisen van vleermuizen.

Figuur 4: Aanwezige biotopen in deelgebied 1. Van links naar rechts: Watergang, wandelpad met struweel en bomen, watergang, natuurspeelplaats met gazon en bomen.

Gazon met struweel (natuurspeelplaats)

Aan de westzijde van het gebied is een natuurspeelplaats gelegen, in de vorm van eilandjes omringd door sloten. De natuurspeelplaats is opgebouwd uit een gazon met daaromheen struweel. Door de aanwezigheid van het kort gemaaid gras is de natuurspeelplaats floristische gezien niet interessant.

Naast de natuurspeelplaats is struweel met bomen aanwezig. De aanwezige bomen bestaan uit populieren. Het struweel is opgebouwd uit jonge eiken, esdoorn en wilg. In de ondergroei overheerst braam en brandnetel. De ruigte komt tot een hoogte van ca 5 meter. Het struweel en de ondergroei is geschikt voor algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen zoals huisspitsmuis, bosspitsmuis en bosmuis. Het struweel vormt tevens een geschikt broedbiotoop voor algemene broedvogels, tijdens het veldbezoek zijn ekster, merel, houtduif en koolmees waargenomen.

Watergang

Rondom de speelplaats ligt een brede watergang van circa 5 meter met een talud van 1:3. De oevers hebben een harde en hoge beschoeiing t.o.v. het waterpeil. Hierdoor is de watergang minder geschikt voor amfibieën. Er zijn tijdens het veldbezoek geen amfibieën waargenomen, het is echter niet uit te sluiten dat algemeen voorkomende amfibieën in de watergangen aanwezig zijn, zoals bastaard kikker, gewone pad en bruine kikker. In de watergangen zijn plaatselijk waterplanten aanwezig, zoals gele plomp, en gele lis. In de watergang is een nest (met jongen) van de Meerkoet waargenomen. Doordat de watergang niet wordt gedempt door de voorgenomen ingreep is de watergang niet aanvullend bevestigd.

Struweel en bosplantsoen

De woonwijk en de zuidelijk gelegen watergang worden van elkaar gescheiden door een strook struweel en bomen. Deze strook heeft een bosplantsoenachtig karakter van bomen met een onderbeplanting. In het bosplantsoen staan voornamelijk esdoorns, elzen en populier die zich bevinden tussen de halfwas en volwas fase. De onderbegroeiing is ruig en voedselrijk. Brandnetel is veelvuldig aanwezig en wordt zo nu en dan afgewisseld met struiken van hazelaar, vlier en kornoelje. In het gebied komen geen beschermde plantensoorten voor en worden gezien het biotoop ook niet verwacht.

Het bosplantsoen is geschikt als broed- en foerageerbiotoop voor algemene broedvogels. Tijdens het veldbezoek zijn merel, koolmees, heggenmus, houtduif en kauw waargenomen.

De zuidrand vormt een geschikt biotoop voor algemeen voorkomende (spits)muizen, zoals de huisspitsmuis, bosspitsmuis en bosmuis. Incidenteel kunnen egels in de aansluitende achtertuinen voorkomen. Overige kleine zoogdieren (waaronder marterachtigen) worden niet verwacht. Gezien het ontbreken van watervegetatie en natuurlijke overgangen tussen water en land, ontbreken geschikte biotopen voor strikt beschermde amfibieënsoorten. Om die reden worden ze niet verwacht in dit deelgebied.

Deelgebied 2: Boszone

De boszone is gelegen aan de west- en noordzijde van het plangebied en bestaat uit een half open landschap met een afwisseling van bosvegetatie met weilanden, tuinen en paardenstallen (manege). Binnen de boszone zijn een aantal verschillende biotopen te onderscheiden zoals de manege (struweel en weilanden), bosranden, stakenbos van elzen, bebouwing en de begraafplaats.

Manege met tuinen en weilanden

Aan de zuidzijde van deelgebied 2 ligt een manege. Het gebied bestaat uit een rijbak (zand) met daarnaast kleine (moes)tuinjes met hagen. Nabij de manege zijn weilanden gelegen die begraasd worden door paarden. De rand van het perceel bestaat uit bosplantsoen van esdoorn, eiken en meidoornhaag met een voedselrijke ondergrond waarop voornamelijk brandnetel en braam groeit. Aan de oostzijde is een laanbeplanting van populieren aanwezig.

De weilanden worden gekenmerkt door een structuur- en soortenarm raaigrasland. Het grasland is door de voedselrijkdom floristisch weinig interessant (ridderzuring en brandnetel). Voor algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen, zoals veldmuis, huisspitsmuis en tweekleurige bosspitsmuis, is dit grasland een geschikt biotoop. Daarnaast kunnen soorten als haas, konijn, vos, wezel en hermelijn in dit biotoop aanwezig zijn.

De hagen vormen een geschikt broedbiotoop voor de kleinere algemene vogelsoorten zoals de huismus en de winterkoning. Nabij de manege zijn zowel boeren- als huiszwaluw foeragerend waargenomen. De stallen vormen een geschikt broedbiotoop voor deze soorten. Doordat de manege afgesloten was gedurende het veldbezoek, zijn de stallen niet onderzocht.

Figuur 5: De weilanden voor de manege.

Bosranden, struweel en ruigtes

De bosranden bestaan uit populieren met daaronder esdoorns, eiken, iepen en meidoorn. Nabij de kinderboerderij bestaat de bosrand uit enkele oude grote wilgen. De onderbeplanting wordt voornamelijk gevormd door vlier, brandnetel, fluitenkruid. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden gezien de voedselrijkdom ook niet verwacht.

De bosranden vormen een geschikt biotoop voor algemene broedvogels. Tijdens het veldbezoek is een groene specht aangetroffen. Door het kleinschalige landschap en de aanwezigheid van zachte houtsoorten (populier en wilg) vormt het plangebied een uitstekend leefgebied voor spechtsoorten. De bosranden zijn tevens geschikt als foerageergebied voor egel, bunzing, wezel, hermelijn en algemene muizen en spitsmuizen.

Langs de bosranden lopen enkele kleine watergangen. Het bevissen van deze sloten leverde geen resultaten op. In de sloten was slechts 20 centimeter water aanwezig en zaten vol met bagger.

Vleermuizen

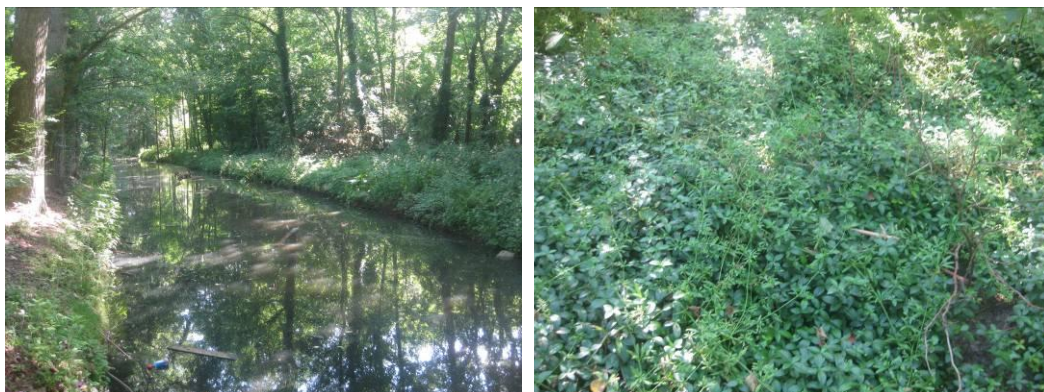
Deelgebied 2 vormt met zijn met de aanwezige hoge loofbomen, lanen, bosranden, oude gebouwen en besloten ruimten een ideaal leefgebied voor vleermuizen. Uit het onderzoek van RBOI uit 2003 blijkt dat de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis toen in het plangebied voorkwamen. Gezien de huidige staat van het plangebied is het zeer aannemelijk dat deze soorten nog steeds in het plangebied aanwezig zijn.

Stakenbos

De weilanden en bosranden gaan over in een stakenbos van elzen. Het betreft jonge elzen die dicht op elkaar staan. De ondergrond is voedselrijk waarbij brandnetel, braam, koekoeksbloem, berenklauw en guldenroede zijn aangetroffen. Op één locatie is circa 15 m² klein maagdenpalm gevonden. Aan de rand van het bos ligt een watergang met populierenlaan. In de rapportage van het RBOI van 2003 is aangegeven dat de laan gedeeltelijk dienst doet als fourageerroute voor vleermuizen. Aangezien de populierenlaan nog steeds in tact is, is het zeer aannemelijk dat vleermuizen gebruik maken van deze vliegrouete.

De aanwezige bosvegetatie is geschikt voor algemeen voorkomende spitsmuizen en muizen, zoals huisspitsmuis, bosspitsmuis, bosmuis en rosse woelmuis. Tijdens het veldbezoek zijn muizenholletjes gevonden. Daarnaast kunnen soorten als egel, konijn, wezel, hermelijn en bunzing in het biotoop aanwezig zijn. Het jonge bos is een geschikte broedlocatie voor algemene broedvogels, tijdens het veldbezoek zijn o.a. koolmees,

pimpelmees, merel, roodborst, winterkoning, zanglijster, kauw, zwarte kraai en houtduif waargenomen. Op deze locatie is tevens één grote bonte specht waargenomen.

Figuur 6: de watergang langs de bosrand en kleine maagdenpalm.

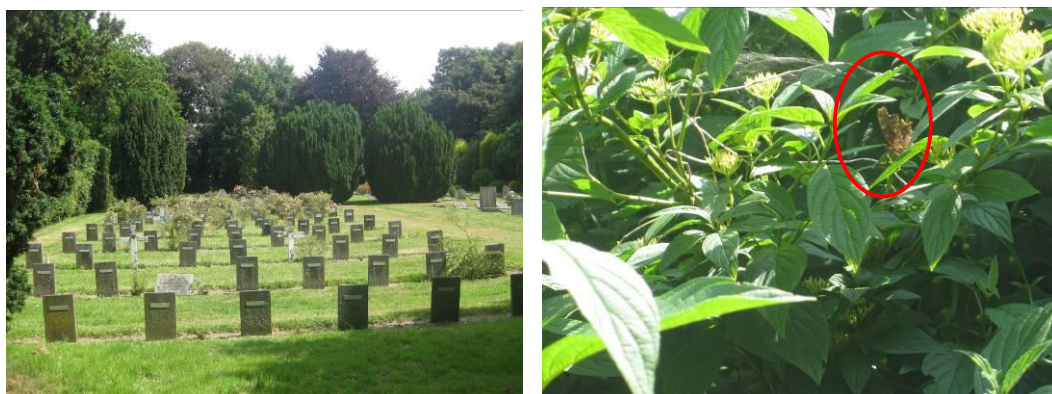
Bebouwing en begraafplaats

Aan de noordzijde van het gebied staan enkele kleine oude huizen in een bos van voornamelijk eiken en esdoorns. Deze huizen kunnen als (vaste) verblijfplaats dienen voor vleermuissoorten. De struiken en bomen in de tuinen vormen een geschikt broed- en foerageerbiotoop voor algemeen voorkomende vogels. Tijdens het veldbezoek zijn merel, koolmees, houtduif en pimpelmees waargenomen. Tevens vormen de tuinen een geschikt biotoop voor kleine zoogdieren zoals de egel en algemene muis- en spitsmuissoorten.

Grenzend aan de bebouwing is een oude begraafplaats gelegen. De begraafplaats bestaat voor een groot gedeelte uit gecultiveerde soorten (coniferen) en stinzeplanten. Stinzeplanten zijn plantensoorten die van nature zeldzaam zijn in Nederland of in het geheel niet voorkomen of in het geheel niet voorkomen, alleen op buitenplaatsen, begraafplaatsen en landgoederen. Op en nabij de begraafplaats zijn tongvaren, gewone vogelmelk, en kleine maagdenpalm aangetroffen. Omdat deze soorten hier niet op een natuurlijke wijze zijn gekomen, worden ze niet meegenomen in de toetsing aan de Flora- en faunawet.

De coniferen op de begraafplaats vormen een geschikt broedbiotoop voor onder andere turkse tortel en andere struweelbroeders. Nabij de begraafplaats is een gehakkelde aurelia waargenomen.

Op de grens van de begraafplaats met deelgebied 4 komt een oude kastanjelaan voor. Dit vormt een potentiële vliegroute voor vleermuizen.

Figuur 7: De begraafplaats en een gehakkelde aurelia.

Deelgebied 3:

De Engelse tuin kenmerkt zich door een zeer grote afwisseling van gecultiveerde en natuurlijk beplanting met gazon en waterpartijen. De aanwezige vegetatie bestaat onder andere uit esdoorn, lijsterbes, treurbeuk, hemelboom, gladde iep, robinia, ginko biloba, paardenkastanje, coniferen, watercypres. De ondergroei bestaat voor een groot gedeelte uit rododendron en braam. Ook is de brede wespenorchis waargenomen. Doordat de aanwezige vegetatie is aangeplant worden deze soorten niet meegenomen met de toetsing aan de Flora- en faunawet. De Engelse tuin vormt een geschikt foerageergebied voor algemene broedvogels. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten waargenomen: houtduif, ekster, pimpelmees, huismus, tjiftjaf, en vlaamse gaai.

De aanwezige poel vormt een geschikt leefgebied voor amfibieën. Uit de inventarisatie van RBOI uit 2003 blijkt dat de gewone pad, bruine kikker, en de kleine watersalamander in de Engelse tuin aanwezig waren. De bastaard kikkers waren luid roepend in de poel waargenomen. De gewone pad en de kleine watersalamander zijn niet waargenomen, maar de poel en omliggende vegetatie biedt een uitstekend landbiotoop voor deze soorten. Ook vormt de poel een geschikt biotoop voor de bruine kikker.

Figuur 8: De Engelse tuin.

Deelgebied 4:

Deelgebied 4 bestaat voornamelijk uit gazon en ruigte en heeft een open karakter. Het gebied bestaat grofweg uit twee delen, namelijk ruigte/gazon en de kinderboerderij. De ruigte is ontstaan nadat in de periode 2003-2004 een groot aantal gebouwen zijn gesloopt in het westelijk deel van het psychiatrisch centrum. Na de sloop is het braakliggende terrein niet beheerd, waardoor er ruigtes zijn ontstaan. De graslanden nabij de gebouwen die wel zijn blijven staan zijn wel beheerd (gemaaid).

Gazon en ruigte

Aan de achterkant van het hoofdgebouw van St. Bavo terrein grenst een gazon met verspreid enkele bomen. Het gazon gaat in de richting van de Engelse tuin over in ruigte. Op de grote delen gras/ruigte staan her en der bomen. Het zijn voornamelijk gecultiveerde soorten (hemelboom) en inheemse soorten als esdoorn, berk en kastanje die voorheen tussen de bebouwing en bijbehorende tuintjes stonden. Opvallend is dat een aantal bomen dood is of in slechte conditie verkeerd. De oorzaak is waarschijnlijk de sloop van bebouwing geweest. Daarnaast lijkt het gebied sterk verdroogd en verruigt doordat het reguliere, intensieve onderhoud niet meer plaatsvindt.

In het gebied zijn tijdens de inventarisatie alleen algemene soorten waargenomen zoals houtduif, merel, vlaamse gaai en kauw. Indien het gebied steeds meer verruigt zal naar verwachting de soortenrijkdom toenemen en kansen bieden voor diverse flora en fauna

om zich te vestigen. Het grasland en de ruigten vormen een geschikt biotoop voor kleine zoogdieren zoals het konijn (sporen aangetroffen).

Uit het onderzoek van RBOI d.d. 18 augustus 2003 is gebleken dat een kolonie vleermuizen aanwezig was in het hoofdgebouw en het pestgebouw. Aangezien de situatie ter plaatse ongewijzigd lijkt, kunnen de vleermuizen nog steeds aanwezig zijn. Ondanks dat een groot deel van de bebouwing is verdwenen is de kastanjelaan, welke als fourageerroute of verplaatsingsbaan dient, grotendeels behouden gebleven.

Kinderboerderij

in het noordelijke deel van deelgebied 4 ligt een kinderboerderij. Ook hier geldt dat het gebied voornamelijk uit gazon bestaat met her en der een boom. Door de intensieve begrazing en de bijbehorende dynamiek van de kinderboerderij zijn er geen beschermde soorten aangetroffen en worden gezien het aanwezige biotoop ook niet verwacht.

Figuur 9: Het gazon en ruigten op het St. Bavo terrein.

2.4 Waargenomen en te verwachten beschermde soorten

Op basis van de inventarisatie uit 2003 de tijdens het veldbezoek vastgelegde biotopen en soorten is een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die in het plangebied te verwachten zijn of zijn waargenomen. Deze soorten en het beschermingsregime zijn opgenomen in tabel 2.

Tabel 2: Beschermde soorten op de drie locaties in het plangebied.

Soort		Beschermingsstatus			Locatie		
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Flora- en faunawet	Habitat-richtlijn bijlage II/IV;	Rode lijst (nov. '04)	1	2	3
Zoogdieren							
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	X1	-	-	X		X
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	X1	-	-	X		X
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	X1	-				
Twee kleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	X1	-				
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	X1	-	-	X	X	X
Egel	<i>Erinaceus europeus</i>	X1	-	-	X	X	X
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	X1	-	-	X	X	X
Mol	<i>Talpa europea</i>	X1	-	-	X	X	
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	X3	Bijlage4, HR	-	X	X	X
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	X3	Bijlage4, HR	-	X	X	X
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	X3	Bijlage4, HR	-	X	X	X
Grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	X3	Bijlage4, HR	-	X	X	X
Vogels							
Groene specht	<i>Picus viridis</i>		-	-	(X)	X	
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>		-	-	(X)	X	
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>		-	-		X	
Huiszwaluw	<i>Delichon urbica</i>		-	-		X	
Amfibieën							
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	X1	-	-	X		
Bastaardkikker	<i>Rana klepton esculenta</i>	X1	-	-	X		
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	X1	-	-	X		
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	X1	-	-	X		
Flora							
Kleine maagdenpalm	<i>Vinca minor</i>	X1	-			X	

Verklaring afkortingen in kolommen:

X = soort is beschermd krachtens de Flora- en faunawet beschermingsregime AMvB art. 75

Y = vaste rust- of verblijfplaats is beschermd krachtens de Flora- en faunawet beschermingsregime AMvB art. 11

1 = soort tabel 1

2 = soort tabel 2

3 = soort tabel 3

BE = Bedreigd

VZ = Vrij zeldzaam

HR = Habitatrichtlijn

KW = Kwetsbaar

2.5 Conclusies natuurwaarden

Uit de resultaten van de RBOI rapportage d.d. 18 augustus 2003 en het uitgevoerde veldbezoek blijkt dat in het plangebied beschermde soorten voor kunnen komen (zie tabel 2). Het gaat hier om soorten die algemeen voorkomen in Nederland en enkele strikt beschermde soorten.

Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingbesluit bij artikel 75 Flora- en faunawet van kracht. Voor de algemene soorten van tabel 1, te weten: kleine maagdenpalm, bosmuis, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, egel, mol, bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt sindsdien een vrijstelling voor artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

Voor strikt beschermde soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB art.75 Flora- en faunawet - tabel 3: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en grootoorvleermuis geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Voor deze soorten is een ontheffing nodig indien verbodsbepalingen worden overtreden.

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3 van de Flora- en Faunawet, aangezien alle vogels in Nederland gelijk beschermd zijn. Voor vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn. Indien de werkzaamheden effect hebben op broedvogels of het directe leefgebied is een ontheffing noodzakelijk. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan de drie criteria van de zware toets.

Indien de werkzaamheden effect hebben op de bovengenoemde soorten is een ontheffing nodig. De ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria (zware toets):

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,
- 2) er is geen alternatief,
- 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort.

De criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn). Voor het verontrusten en verlies van leefgebied van strikt beschermde soorten kan een aanvullend compensatieplan noodzakelijk zijn, waarin in detail mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

3 Toetsing effecten planontwikkeling

3.1 Beschrijving maatregelen

Het terrein van de voormalige psychiatrische instelling St. Bavo in Noordwijkerhout wordt herontwikkeld tot een gemengde wijk met zorg en wonen. Op het terrein zal een groot aantal woningen worden gerealiseerd. De bestaande zorgfuncties zullen grotendeels behouden blijven. Daarnaast worden nieuwe zorgfuncties gecreëerd en zullen sommige bestaande zorgfuncties verdwijnen. In figuur 10 zijn de gebouwen met verschillende kleuren aangegeven. De gebouwen in het wit worden nieuw gebouwd. De overige gebouwen zijn reeds in het plangebied aanwezig. Door de komst van de nieuwe bebouwing gaan de aanwezige natuurwaarden verloren.

Figuur 10: Voorgenomen ontwikkeling. De gebouwen die met wit zijn aangegeven worden nieuw gebouwd.

3.2 Effecten op natuurwaarden

Uit het veldbezoek en de eerder uitgevoerde inventarisatie in 2003 blijkt dat in het plangebied enkele beschermde en strikt beschermde soorten zijn te verwachten. Per aanwezige beschermde soortgroep worden hieronder de consequenties en mitigerende maatregelen aangegeven.

3.2.1 Vogels

Algemeen voorkomende broedvogels

De bomen, lanen, bosplantsoen en struwelen, verspreid over het gehele plangebied, zijn een geschikte broedbiotoop voor algemene broedvogels. De geplande ingreep voorziet in het rooien en kappen van struiken en bomen ter plaatse van de nieuw aan te leggen bebouwing.

In het algemeen kan worden gesteld dat ingrepen in het plangebied tijdens het broedseizoen (15 maart – 15 juli) sterke negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen in de tuin en verstoring van de reproductie. Wettelijk gezien wordt daarom ook geen ontheffing verleend indien (broed)vogels worden verstoord.

De effecten op algemeen voorkomende (broed)vogels in het plangebied en de directe omgeving zullen ingrijpend zijn. Er blijft echter naar verwachting voldoende leefgebied in tact waardoor deze soorten niet zullen verdwijnen. Effecten zullen wel invloed hebben als de werkzaamheden plaats vinden in het broedseizoen. Buiten het broedseizoen treedt wel enige verstoring op, dit resulteert alleen in het opvliegen van betreffende vogels. Indien de werkzaamheden in de periode september - maart aanvangen is sprake van een permanente verstoring, voordat vogels tot broeden komen. Door deze verstoring zullen broedvogels het plangebied mijden als broedplaatsen.

Conform de zorgplicht (zie § 4.3) is het van belang om voor het broedseizoen, op de betreffende locaties, vegetatie te verwijderen. Hierdoor zijn er geen effecten op (broed)vogels tijdens het broedseizoen.

De gunstige staat van instandhouding van de in het plangebied voorkomende of verwachte algemeen voorkomende vogelsoorten zal niet worden aangetast wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen aanvangen.

Spechten

De groene specht en de grote bonte specht zijn op de grens van deelgebied 1 en 2 waargenomen. Deelgebied 2 vormt echter het beste ecotoop. Door de voorgenomen ontwikkeling gaat dit biotoop verloren. Volgens artikel 11 van de flora- en faunawet zijn de hollen van spechten jaarrond beschermd. Doordat het veldbezoek in de zomer is uitgevoerd en de bomen vol in blad staan zijn de exacte locaties van de spechtgaten niet waargenomen. Om de exacte locatie van de spechtgaten waar te nemen dient onderzoek gedaan te worden in het voor- en/of najaar

Huiszwaluw en boerenzwaluw

Door de voorgenomen ontwikkeling worden de stallen en de manege gesloopt. Hierdoor bestaat de kans dat de nesten van de huis- en boerenzwaluw wordt gesloopt. Nesten van grotendeels of geheel van menselijke activiteiten afhankelijke soorten, zoals huis- en boerenzwaluw zijn, indien ze nog in functie zijn, jaarrond beschermd onder artikel 11. Aangezien tijdens het veldbezoek de manege niet toegankelijk was is daardoor niet vastgesteld of er nesten in de stallen aanwezig zijn en of deze nesten in gebruik zijn. Door de waarnemingen van de boeren- en huiszwaluw tijdens het veldbezoek wordt de kans groot geacht dat er ook nesten van deze soorten in het plangebied aanwezig zijn. Indien dit is vastgesteld, moet ontheffing worden aangevraagd voor het weghalen van de huis- en boerenzwaluw nesten. Het weghalen van nesten mag alleen buiten het

broedseizoen (mei-september) plaatsvinden. Het weghalen van nesten mag alleen buiten het broedseizoen (mei-september) plaatsvinden.

3.2.2 Zoogdieren

De werkzaamheden kunnen met name schade veroorzaken aan algemene muis- en spitsmuizen. Deze schade is moeilijk te voorkomen, omdat deze soorten bij onraad hun hol in vluchten en zich bij gunstige omstandigheden nagenoeg het hele jaar voortplanten. Ze leven echter geen van allen in kolonies. Door deze solitaire levenswijze, het betrekkelijk kleine oppervlak aan biotoop en de hoge reproductiesnelheid zal de schade zeer beperkt zijn. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt niet in het gedrang.

Effecten op kleine zoogdieren zoals muizen kunnen worden beperkt door gefaseerd te werk te gaan. Dit houdt in dat eerst de vegetatie wordt gekapt, gemaaid of verwijderd, alvorens in een later stadium met afgraven/verwijderen top laag te beginnen. Het hierdoor eerst minder geschikt gemaakte leefgebied kan dan tijdig door de aanwezige zoogdieren worden verlaten. Ten aanzien van deze soorten geldt dat ze niet tijdens de winterslaap mogen worden verstoord door het verwijderen van vegetatie. Dat betekent dat vegetatie in de periode van eind september tot half november zou moeten worden verwijderd.

Grotere zoogdieren zoals de hermelijn, wezel, bunzing, vos, haas en egel hebben een groter leefgebied en zullen tijdens de werkzaamheden het plangebied mijden. Gezien de laatste ontwikkelingen met betrekking tot het inrichtingsplan verdwijnt het grootste gedeelte van de aanwezige bos, bosplantsoenen en struwelen. Alleen de Engelse tuin, de beplanting rondom het Pesthuis en rondom de begraafplaats blijft gehandhaafd. In de omgeving is onvoldoende geschikt leef- en rustgebied aanwezig voor deze soorten. Naar verwachting zullen de hoeveelheden per soort terugvallen. Effecten op populatieniveau van deze soorten worden echter niet verwacht.

Om het onbedoeld doden van egels te voorkomen is het raadzaam om voor verwijderen van vegetatie het plangebied te controleren op eventueel aanwezige egels. Indien egels worden aangetroffen, kunnen ze worden verplaatst naar geschikt biotoop in de omgeving.

De gunstige staat van instandhouding van de zoogdieren zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Vleermuizen

In het hoofdgebouw en het Pesthuis zijn in 2003 vleermuizen aangetroffen. Het betrof een kolonie gewone dwergvleermuizen. Van de overige vleermuissoorten is geen kolonie aangetroffen maar deze zijn wel waargenomen langs lanen en randen van bosplantsoenen. Door de voorgenomen ingreep gaat er biotoop en mogelijk vaste verblijfplaatsen van de vleermuis verloren. Het gaat hier met name om de bomen met (eventueel) spechtgaten die geroid moeten worden. Spechtgaten kunnen dienen als vaste verblijfplaats voor de watervleermuis.

Vleermuizen zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet (tabel 3). Het vernietigen van een vaste verblijfplaats is een ontheffingsplichtige activiteit.

Het verdwijnen van de tuinen in het plangebied gaat ten koste van foerageergebied voor vleermuizen. Gezien de aard en grootte van de uit te voeren herontwikkeling heeft het naar verwachting enige afbreuk aan foerageermogelijkheden voor vleermuizen. In de omgeving blijft echter voldoende alternatief foerageergebied gehandhaafd, in de vorm

van laanbepantingen en de Engelse tuin. Een aanvullend onderzoek naar de exacte locaties van de vaste verblijfplaatsen en vliegroutes is noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen. Tevens is een actualisatie van de nu beschikbare gegevens is noodzakelijk om de ontheffingsprocedure te doorlopen omdat gegevens van strikt beschermde soorten slechts 3 jaar geldig zijn voor het bevoegd gezag.

3.2.3 Amfibieën

Schade aan amfibieën is het grootst als graafwerkzaamheden aan watergangen in het voortplantingsseizoen plaatsvindt (maart tot en met juli). In deze periode zijn zowel de volwassen dieren als larven aanwezig in het water. Na de voortplanting verlaten sommige amfibieën het water om het landbiotoop op te zoeken en later om te overwinteren. Zij overwinteren in holletjes in de bodem, onder bladafval, takkenhopen of stenen.

Bij de uitvoering van werkzaamheden aan watergangen zullen op beperkte schaal overwinterings- en voortplantingsplaatsen van amfibieën worden verstoord of vernietigd. Dit geldt met name voor soorten die in het water overwinteren, namelijk de bastaardkikker. De bastaardkikker is een algemeen voorkomende soort in Nederland. Indien de werkzaamheden buiten de voortplantingstijd en overwintering worden uitgevoerd is de schade beperkt. De ingreep heeft geen effecten op populatieniveau.

Bij uitvoering van de werkzaamheden aan de graslanden, ruigtes en struwelen in het najaar- of de winterperiode zullen overwinteringsplaatsen (greppels en holletjes) van amfibieën worden verstoord en vernietigd. Dit geldt met name voor soorten die op land overwinteren, namelijk de gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander. De gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander zijn algemeen voorkomende soorten in Nederland. Indien de werkzaamheden buiten de voortplantingstijd en overwintering worden uitgevoerd is de schade beperkt. De ingreep heeft geen effecten op populatieniveau.

De gunstige staat van instandhouding van algemene amfibieënsoorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

3.2.4 Flora

In het plangebied zijn vele stinzeplanten aangetroffen op de begraafplaats en in de Engelse tuin. Doordat deze soorten zijn aangeplant worden deze niet meegenomen in de toetsing aan de Flora- en faunawet. De kleine maagdenpalm is aangetroffen in deelgebied 2 en nabij de begraafplaats. De kleine maagdenpalm heeft zich hoogstwaarschijnlijk vanaf de begraafplaats kunnen verspreiden. Door de voorgenomen ontwikkeling kan de standplaats van de kleine maagdenpalm aangetast worden. Doordat de begraafplaats niet wordt aangetast blijft de kans op verspreiding aanwezig. Hierdoor komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar.

De gunstige staat van instandhouding van algemene plantensoorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

3.2.5 Wissen

Er zijn effecten te verwachten op beschermde vissoorten, omdat ze niet zijn aangetroffen en de aangetroffen biotopen niet geschikt zijn.

3.2.6 Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden in het plangebied, omdat ze niet zijn aangetroffen tijdens het veldbezoek en/of de aangetroffen biotopen niet of nauwelijks geschikt zijn.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusie

Uit de natuurtoets komt naar voren dat in het plangebied enkele beschermde soorten voor kunnen komen. Het gaat hier om soorten die algemeen in Nederland voor kunnen komen en 8 (strikt) beschermde soorten, te weten: boerenwaluw, huiswaluw, groene specht, grote bonte specht, gewone dwergvleermuis, watervleermuis en ruige dwergvleermuis. Door de voorgenomen ontwikkeling gaan er mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen verloren. Daarbij kunnen ook de vaste verblijfplaatsen van de huis- en boerenwaluw en de grote bonte specht en de groene specht verloren. Het vernietigen van een vaste verblijfplaats van een strikt beschermde soort is een ontheffingsplichtige activiteit. Aanvullend onderzoek zal moeten aantonen of en waar de strikt beschermde soorten in het plangebied voorkomen.

Algemene soorten

De uitvoering van de werkzaamheden kan leiden tot overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet voor algemene voorkomende soorten. Door een zorgvuldige werkwijze en door buiten de kwetsbare periode uit te voeren (voortplantingsseizoen en winterperiode), kan schade worden voorkomen, zoals beschreven in § 3.2.

Sinds de inwerkingtreding van het Vrijstellingsbesluit geldt voor de groep van algemene soorten een vrijstelling van de ontheffingsplicht. De aangetroffen en verwachte soorten in het plangebied die effecten ondervinden van de voorgenomen ingreep vallen onder deze groep van algemene soorten. Er hoeft dan ook geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor uitvoering van de werkzaamheden.

4.2 Aanvullend onderzoek

Een aanvullend onderzoek bestaat uit een aantal nachtelijke bezoeken, waarbij een vleermuisdeskundige met behulp van een batdetector ter plaatse de aanwezigheid van vleermuizen kan aantonen of uitsluiten. Een aanvullend onderzoek naar vleermuizen kan alleen uitgevoerd worden in de periode tussen mei en augustus, de kraam- en paartijd voor vleermuizen.

Aanvullend onderzoek vleermuizen en huiswaluw

In 2002/2003 zijn verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in het plangebied. Een deel van de bebouwing is inmiddels verwijderd en een forse uitbreiding van de inrichtingsplannen aan de westzijde van het plangebied is gepland. Wij adviseren om een (aanvullend) vleermuisonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid en verblijf- en foerageerplaatsen en vliegroutes van vleermuizen op het BAVO-terrein. Hierbij dient extra aandacht besteed te worden aan mogelijke verblijfplaatsen van de watervleermuis. Een dergelijk onderzoek dient uitgevoerd te worden in de vliegperiode (april t/m september) en conform het vleermuisprotocol (GaN, NGB en VZZ, 2 april 2009).

Voor het verstoren en vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen geldt dat bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk is. Voor het verkrijgen van deze ontheffing is het noodzakelijk om aan te tonen of het plangebied gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats en wat de functie is voor vleermuizen (kolonie, kraam- of paar- en/of zomerverblijfplaats). Om met succes een dergelijke ontheffingsprocedure te doorlopen is een recent (maximaal drie jaar oud) uitgevoerd onderzoek noodzakelijk.

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen kan tevens worden gekeken naar de aanwezigheid van huis- en boerenzwaluwen op de manege. Het broedseizoen van huis- en boerenzwaluwen vindt plaats in de periode mei -september. Indien zwaluwen (nesten) in het plangebied worden aangetroffen dient voor deze vogels een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag kan een doorlooptijd hebben van 3 tot 6 maanden.

Aanvullend onderzoek naar spechten

Om de exacte nestlocaties in beeld te hebben wordt geadviseerd om een specifiek onderzoek uit te laten voeren waarbij het gebied wordt geïnventariseerd. Hierbij worden nesten gelokaliseerd en op kaart in beeld gebracht. Gezien het dichte bladerdek is het voorjaar uitermate geschikt om de inventarisatie uit te voeren. Bovendien zijn de spechten op dat moment het meest actief met het maken van nestgelegenheden.

4.3 Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

Werken buiten kwetsbare periode

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien voorbereidende werkzaamheden, bijvoorbeeld bouwrijp maken, in die periode worden uitgevoerd, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar probleemloos worden gewerkt.

Werken in kwetsbare periode

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen.

4.4 Tot slot

Deze natuurtoets kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, (strikt) beschermde soorten worden aangetroffen. Gezien het gebruik en de kennis van aanwezige natuurwaarden in het plangebied worden de risico's op versterking van beschermde soorten als redelijk tot groot ingeschat. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van deze rapportage kunt u contact opnemen met onze ecologisch adviseurs Wineke Straatsma (010-235 1860) of Michel Braad (06-20606920) van ons bureau.

5 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.

Diepenbeek van, A., 1999. Veldgids Diersporen. Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Lenders, H.J.R., C.C.H. Marijnissen & R.P.W.H. Felix, 1993. Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld. Uitgave van de Stichting RAVON, Nijmegen.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Schober, W. & Grimmberger, E. Gids van de Vleermuizen van Europa. Tirion natuur.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

Internet:

www.natuurloket.nl

www.Naturalis.nl/EIS

www.ravon.nl

www.waarneming.nl

projectnr. 189066
juli 2009
concept

Natuurtoets
BAVO-terrein
Gemeente Noordwijkerhout

Bijlage 1: Wettelijk Kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermings-Zones (SBZ's) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het plangebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten overal in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB: Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat. Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; , algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.

- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB: Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'(lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

1. Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan drie criteria wordt getoetst (zware toets): er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de Das, verschillende amfibieënsoorten waaronder Rugstreeppad en Kamsalamander en vissoorten waaronder Grote modderkruiper

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd.

T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.